

Acest material a fost elaborat de colectivul de educatoare al Grădiniței Căsuța cu povești Bistrița coordonat de director Rodica Brănișteanu, împreună cu: Bita Găzdac Codruța, Chiriac Alina, Florescu Daniela Mihaela, Kinda Ibolya, Maier Gabriela, Moldovan Oana, Muntean Virginia, Popițan Adriana

## **PARTENERIATUL CU PĂRINȚII. TRANZIȚIA COPILULUI DIN FAMILIE ÎN GRĂDINIȚĂ. PARTICULARITĂȚI ÎN CONTEXT POST-PANDEMIC**

***Flexibilitate, inteligență, sensibilitate și acordare fină la nevoile și provocările nou lansate copiilor și familiilor. Acestea sunt căile posibile. Putem oferi educație incluzivă și de calitate și în context post - pandemie!***

### **1. Parteneriatul familie – creșă/grădiniță**

Mediul familial ocupă un loc central în multitudinea factorilor determinanți ai evoluției individului. Copilul nu este un adult în miniatură, ci el este o persoană într-un moment al dezvoltării sale, deosebit de receptiv la influențele pozitive sau negative.

Trăsăturile și coordonatele personalității se cristalizează în raport cu modelul și contextul trăit în mod direct, nemijlocit, de către copil în mediul său familial, iar atitudinile părinților au consecințe durabile asupra personalității, în formarea copilului.

*Primul model oferit copilului este familia sa, iar calitatea și tipul relațiilor copil-părinți vor marca profund evoluția viitoare a copilului (G. Mauco).*

Contextul actual, declanșat de pandemia COVID-19, măsurile întreprinse de societate în vederea depășirii unor situații limită create de starea în care trăim, impun adoptarea unor noi modalități de comunicare și colaborare.

Indiferent de tipurile de servicii pentru educație timpurie (creșe, grădinițe, centre de zi etc.) care răspund nevoilor familiei și copilului, este foarte importantă pentru dezvoltarea copilului relația partenerială dintre educatori, ca profesioniști care își derulează activitatea în acel serviciu și părinții copilului. Statutul familiei ca prim educator al copilului reprezintă un factor important în stabilirea parteneriatului între serviciile de educație timpurie și familie.

Familia reprezintă primul context formativ pentru copil, reprezintă mediul socio-cultural în care copilul s-a născut, în care crește și de aceea este foarte important respectul pentru moștenirea culturală a fiecărei familii și valorificarea acesteia în contextele în care copilul nu se află alături de părinții săi. În perioada copilăriei timpurii, eforturile depuse de părinți și educatori trebuie să se bazeze pe un schimb bogat de informații, de experiențe și pe colaborare în asigurarea celor mai bune condiții de creștere și dezvoltare a copiilor, respectând regulile nou impuse care țin de distanțarea fizică, de igiena personală, de dezinfectarea spațiilor și a suprafețelor cu care intră în contact copiii.

E de dorit ca părinții să regăsească un sprijin în serviciul de educație timpurie, să se simtă responsabili și responsabilizați pentru a colabora cu educatorii și a asigura condițiile necesare pentru a traversa, cu cât mai puține riscuri, perioada de pandemie și post pandemie.

Cooperarea dintre părinți și educatori este esențială atât pentru a asigura un mediu securizant copiilor, familiilor și personalului din unitățile de învățământ, cât și pentru a oferi sprijin educațional prin intervenții coerente și consecvente din partea celor doi factori fundamentali de educație a copilului.

### **1.1. Cum se construiește o relație de parteneriat cu părinții?**

Chiar de la prima întâlnire, fie față în față în spațiul instituției școlare, fie online (organizată de educatoare), e de dorit ca părinții să se simtă confortabil în cadrul relației cu persoanele implicate în îngrijirea și educația copilului lor. Pentru aceasta, specialiștii trebuie să acorde părinților timpul de care aceștia au nevoie pentru a înțelege întregul context legat de activitățile din grădiniță, de specificul intervențiilor, de natura sprijinului acordat copiilor, de regulile interne ce trebuie asumate și respectate ș.a.m.d. Nu mai puțin important, specialiștii din grădinițe trebuie să își acorde lor înșile timpul necesar pentru comunicare cu părinții, în mod special pentru a asculta relatările acestora despre propriul copil, despre valorile familiei și stilul parental, despre *povestea* fiecărui copil și despre aspirațiile fiecărui părinte.

Ascultând, în cadrul întâlnirilor individuale sau de grup, educatorii pot afla lucruri semnificative și necesare în procesul educațional, despre cultura și valorile fiecărei familii. Dincolo de toate acestea, părintele va avea sentimentul de respect pentru el și istoria sa, va căpăta încredere în specialiștii din educația timpurie și va afla informații despre alte experiențe de viață cu copilul, asemănătoare cu ale lui.

De asemenea, un spațiu de primire confortabil, curat, aerisit, igienizat, care să asigure un grad de confidențialitate și deschis (fără birouri), poate deveni un factor important în relația care se construiește. Recomandat ar fi ca în imediata vecinătate a acestui spațiu în care vor avea loc primele întâlniri și discuții cu părinții, să se organizeze și un spațiu de joacă pentru copii, astfel încât să se creeze și acestora, nu numai părinților confortul necesar și sentimentul de siguranță.

### **1.2. Ce surse principale de informare oferim părintelui, despre grădiniță?**

Părintele are nevoie să fie informat asupra serviciilor de educație oferite de grădiniță, asupra misiunii instituției, metodologiilor de lucru, activităților derulate, ca și asupra expertizei personalului care va interacționa și va stimula dezvoltarea copilului. Sunt aspecte importante pentru părinte, care îl vor ajuta să construiască o *identitate* serviciului, pe care, eventual, o poate integra unei experiențe anterioare pozitive (dacă a mai auzit și de alte servicii de acest tip, dacă știe ce înseamnă o anumită

tehnică de lucru, dacă apreciază că în instituțiile care oferă servicii de educație preșcolară acestia sunt bine îngrijiți).

Este foarte important ca informațiile furnizate să fie clare, să reflecte deschidere și totodată să genereze siguranță și încredere. Directorul instituției de educație timpurie poate oferi părintelui primele informații și date despre ce se întâmplă în grădiniță. Acesta ar putea fi primul contact în baza căruia se va construi o relație bazată pe siguranță pentru copil și pe colaborare pentru educatoare și părinte. În cazul în care nu există disponibilitatea unui director, educatoarei îi revine sarcina de a coordona prima întâlnire cu părinții și copilul, fie că este individuală, fie că este în grup, ambele în sistem față în față sau online. Pe parcursul anului școlar, întâlnirile constante de comunicare, directă sau online cu părinții, vor constitui principala sursă de informații.

Dincolo de toate datele pe care echipa managerială și educatoarea le vor oferi părinților, o altă sursă de informații, formală, care trebuie prezentată acestora este *Regulamentul de ordine interioară*, document care îi poate ajuta să cunoască și să își asume respectarea unor reguli interne, care vor reglementa inclusiv relația familiei cu grădinița. Aspecte legate de serviciile furnizate în grădiniță, de responsabilitățile instituției și ale familiei, de resursele materiale și umane existente, de modul de organizare a activităților și altele, toate vor fi completate și actualizate permanent cu ultimele măsuri și reguli impuse de situația pandemică prin care trece țara noastră, astfel încât familiile să cunoască aceste măsuri și să simtă că propriul copil se află în siguranță în instituția de învățământ.

Pentru a face cunoscută misiunea asumată a grădiniței și viziunea pe care o împărtășește cu privire la îngrijirea, creșterea și dezvoltarea copilului cu vârsta între 3-6 ani, pot fi valorificate afișaje de informare pe holurile grădiniței, pliante, sau site-ul instituției.

Aceste surse de informare cu privire la tot ce înseamnă contextul grădiniței pentru copil vor fi valorificate și pentru a transmite informațiile de care familiile au absolută nevoie pentru a sprijini, pe de o parte, grădinița să își organizeze și să își desfășoare activitățile în noile condiții post-pandemie și pe de altă parte pentru a-și sprijini propriul copil în acomodarea la aceste noi condiții și în crearea unor noi deprinderi necesare păstrării stării de sănătate și a siguranței. Afișaje pe holurile de intrare, pliante de informare, comunicări curente pe mail (eventual pe grupurile de Whats App inițiate de educatoare cu familiile copiilor din grupă) reprezintă surse de informare care vor putea fi valorificate în comunicarea privind noile reguli de igienă, condițiile de reorganizare a spațiilor educaționale și a programului, distanțarea fizică și alte aspecte impuse de situația postpandemie.

### **1.3. Ce trebuie să știe grădinița despre familii?**

În contextul nou generat, care va aduce modificări semnificative atât în organizarea spațiilor din grădiniță, a orarului și a modalității de desfășurare efectivă a activităților, cunoașterea copiilor și a

famiilor, cu particularitățile lor, devine și mai importantă. Printre cele mai relevante informații pe care grădinița trebuie să le dețină cu privire la fiecare copil și la familia acestuia enumerăm:

- asteptările familiei de la serviciile oferite de grădiniță sau de la instituția pentru educație timpurie, în perioada post pandemie;
- informații privind particularitățile copilului (vârstă, program de masă și somn, antecedente medicale, rutine, interese specifice etc);
- dorințele pe care părintele le are în raport cu îngrijirea, creșterea și educarea copilului său (menținerea unui anumit program; derularea unor activități specifice etc);
- paternul educațional funcțional în familie (Cine se ocupă de copil? Cine va sta cu el acasă, în condițiile în care programul va fi organizat alternativ? Cine este *autoritatea*: mama sau tata? Cine îl îngrijește în mod curent și cine se joacă cu el? Cu ce anume se joacă și care este jucăria preferată? Cu ce tip de activități este obișnuit copilul? Ce nevoi speciale de susținere și îngrijire are?). Toate aceste informații pot fi obținute prin diverse modalități: formular de înscriere în grădiniță personalizat, chestionar online printr-un link Google Form, un chestionar letric la intrarea copilului în grădiniță etc.
- relațiile stabilite în cadrul familiei (Există alți frați? Cum relaționează cu aceștia? Își manifestă un atașament mai puternic față de o anumită persoană? Cum reacționează în momentele de separare? Cum a reacționat pe perioada pandemiei?)
- modelele culturale care definesc mediul familial al copilului (valori importante pentru familie, tip de alimentație, sărbători respectate în cadrul familiei, tip de adresare, modalitățile adaptative pe care le-a folosit familia în perioada de pandemie etc.);

Dacă ne raportăm la prima întâlnire cu familia, pe care vrem, desigur, să o valorificăm pentru a culege o serie de informații și a ne creiona o primă imagine asupra contextului familial din care vine copilul, este recomandat să nu creăm părinților o senzație de supunere la un test, ci să îi ajutăm să înțeleagă că aspectele legate de sănătatea copiilor și a familiilor sunt foarte importante în contextul post pandemie. Întrebările adresate părinților vor fi simple, oferind posibilitatea de a face sugestii, astfel încât grădinița să obțină informații clare privind starea de sănătate a copiilor și părinților, comportamentul, manifestările și alte particularități ale dezvoltării copilului. Incontestabil, toate aceste răspunsuri sunt necesare pentru determinarea celei mai adecvate forme de îngrijire, creștere și educare a copilului și mai ales pentru adaptarea, fiecăruia dintre cei implicați, la situația nou creată.

Pentru a culege aceste informații, discuția cu familia poate fi urmată și de solicitarea completării unui chestionar acasă, în spațiul de securitate și confort maxim al părinților, poate în prezența și a altor membri ai familiei sau persoane care se ocupă de creșterea și îngrijirea copilului, urmând să fie trimis online grădiniței.

La sfârșitul întâlnirii se rezumă cele discutate și se stabilesc întâlniri față în față, la distanță de câteva zile, în grădiniță, împreună cu copilul. Vizita realizată în creșa/grădinița sau camera de joacă, va oferi familiei ocazia de a avea un prim contact cu adaptările făcute în spațiul educațional astfel încât să se asigure distanțarea fizică și li se vor putea explica foarte clar și aplicat regulile impuse pentru asigurarea unui context de siguranță cât mai mare.

După înscrierea în programul creșei/grădiniței, relația se construiește cu fiecare zi, prin schimbul de informații și prin diferite alte mijloace (informațiile trebuie să poată fi găsite ușor pe site-ul grădiniței, în pliante sau afișe cu informații clare, simple și cu adresabilitate directă către părinți). Decizia de a înscrie copilul la grădiniță este o decizie foarte importantă pentru părinte. Astfel, această primă întâlnire va fi foarte încărcată emoțional. Cu atât mai mult cu cât situația impusă de măsurile luate pentru protecția împotriva virusului SARS-COV-2, aduc o încărcătură emoțională și psihică suplimentară, foarte mare. Pentru a le da timpul necesar să integreze toate informațiile, este recomandat ca părinții să aibă acces la o serie de materiale informative despre serviciile de educație, creștere și îngrijire oferite și mai ales despre măsurile luate de instituție în contextul post pandemie COVID 19.

## 2. Tranziția copilului din familie în grădiniță

Este demonstrat de cercetări faptul că tranziția ca experiență suportivă și lipsită de stres influențează dezvoltarea potențialului copilului atât din punct de vedere academic cât și social. Aceasta constatare obligă la o atentă analiză a modului în care este percepută tranziția ca proces multidirecțional și dinamic în cultura instituțională a instituției de proveniență, precum și a modului în care este implementată aceasta, mai ales în perioada post pandemie.

În perioada educației timpurii copiii iau contact cu medii diferite și învață într-o varietate de locuri, acasă sau în instituția de educație timpurie, prin interacțiune cu adulții care-i înconjoară, părinți sau profesioniști, în serviciile de educație timpurie pe care le frecventează sau în grupurile de joacă.

La intrarea copilului într-un nou mediu, precum cel al grădiniței, acesta parcurge mai multe etape în adaptarea lui, etape care au o influență semnificativă asupra practicilor educaționale adoptate, respectiv:

### 1. **Etapa în care copilul încearcă să se desprindă de familie.**

În această etapă, pentru educatoare și părinți pot fi de ajutor vizitarea instituției înainte de începerea frecventării propriu-zise și contactul cu persoana cheie/de referință în relația cu copilul după intrarea în grădiniță.

### 2. **Etapa în care copilul simte insecuritate, nesiguranță** – respectiv perioada în care copilul a înțeles deja care este rutina, dar fondul este al emoțiilor, al îngrijorării. O jucărie adusă de acasă, un obiect personal al mamei, pernița preferată, fotografiile ale părinților sunt elemente care ar putea contribui la depășirea cu succes a acestei perioade.

### 3. **Etapa separării sigure** – este etapa în care copiii dovedesc capacitate de separare și stare de bine în noul mediu, asistați de și cu încurajarea personalului, care le explică rutinele, le validează emoțiile și comportamentele, dar și a părinților, care îi investesc cu încredere.

Etapa desprinderii copilului de mediul familial, în special de lângă mamă, reprezintă o provocare atât pentru cei mici, cât și pentru cei mari. Aceasta nu trebuie privită ca pe o dramă, mai ales că este posibil ca cea mai frumoasă surpriză să vină din partea actorului principal – copilul. Este foarte posibil să-i placă la grădiniță!

## Motive pentru care grădinița poate să prezinte interes pentru copil:

- Colectivitatea de copii poate fi mai distractivă decât familia! (e motivantă, stimulează creativitatea, imaginația, gândirea, îi creează o stare de bine);
- Descoperă lumea! (sunt primii pași în procesul de învățare; va trece prin experiențe noi, va prinde curaj, va explora, va avea inițiative, va rezolva probleme, va deveni independent și tot mai responsabil, își va face prieteni noi).

### 2.1.1. Cum pot pregăti educatoarele debutul grădiniței pentru copil?

(secțiune adresată personalului)

- realizarea unui pliant sau unui ghid care să vină în sprijinul părinților pentru pregătirea copilului pentru grădiniță care să cuprindă recomandări, sfaturi, cerințe minime pentru aceste măsuri speciale, deprinderi pe care ar trebui să le aibă pentru situația actuală;
- cu două săptămâni înainte de începerea anului școlar se poate realiza o programare a părinților copiilor de grupă mică pentru a vizita împreună cu copiii grădinița și pentru a cunoaște educatoarele. Întâlnirile se pot realiza în grupuri mici, maxim 3 părinți cu copiii lor. În cadrul întâlnirilor personalul poate furniza informații referitoare la programul grădiniței, noile reguli privind accesul în unitate, modalitatea de desfășurare a activităților, modalitatea de servire a mesei, modalitatea de organizare a momentului de odihnă și relaxare etc. Părinții și copiii vor fi conduși în unitate pe traseul pe care trebuie să îl parcurgă în fiecare dimineață până la intrarea în clasă.

#### Aspecte de luat în considerare de către educatoare după începerea cursurilor:

- Întâmpinați copilul cu zâmbet și blândețe în voce, la intrarea în grădiniță, în prima zi (poate să fie speriat de parcurgerea etapelor de intrare în grădiniță, dezinfectatul mâinilor, măsurarea temperaturii).
- Intrați cu copilul în grădiniță (explicați și parcurgeți împreună rutinele specifice - spălatul mâinilor, dezinfectatul mâinilor, identificarea traseelor pe care le vor urma), apoi intrați în sala de grupă și asigurați-l că părinții vor veni să-l ia de la grădiniță, iar în grupă îl așteaptă activități interesante și noi pentru el.
- Adresați-vă fiecărui copil folosindu-i prenumele și pășiți împreună în sala de grupă pentru a descoperi un spațiu de poveste, plin de surprize și motive de bucurie.
- Motivați copiii să participe la activități cu entuziasm, dar și cu păstrarea distanței corespunzătoare.
- Propuneți câteva sugestii de activități/jocuri posibile, atunci când copilul refuză/ se simte în imposibilitatea de a alege el însuși.
- Pregătiți zilnic activități în care să se respecte distanțarea fizică și invitați copiii în fiecare dimineață să le descopere, să le exploreze.

### 2.1.2. Cum poate fi pregătit copilul de către părinți? (secțiune adresată părinților)

Copiii reușesc să se adapteze relativ ușor la schimbări, dar au nevoie de ajutor, iar dumneavoastră, ca părinți, puteți să îi pregătiți pentru această etapă. Cum?

- vorbiți despre ceea ce urmează să se întâmple;
- explicați faptul că la grădiniță va petrece o parte din zi, după care va fi luat acasă, înapoi;
- dacă este posibil, faceți o vizită la ora preluării copiilor, să vadă cum pleacă însoțiți de părinți și explicați-i că așa veți veni și dvs. la ora promisă;
- explicați copilului câteva dintre activitățile de la grădiniță;
- faceți o vizită la grădiniță pentru a-și cunoaște educatoarele, înainte de începerea propriu-zisă a cursurilor;
- explicați pe înțelesul copilului de ce este important să meargă la grădiniță, prin analogie cu faptul că și dvs. mergeți la serviciu, și frații/ surorile sau alți copii cunoscuți merg la grădiniță/ școală în fiecare zi, iar acolo se distrează, învață lucruri noi, folositoare, cunosc alți copii și se joacă împreună;
- fiți un bun exemplu pentru copil (stăpânirea emoțiilor proprii care ar putea să îi insufle teama de abandon sau față de grădiniță este esențială); copilul se inspiră din emoțiile părintelui, iar atitudinea dvs. pozitivă, calmă, zâmbitoare, plină de încredere, îl va ajuta să treacă mai ușor peste această perioadă de acomodare;
- puteți folosi cuvinte-cheie de încurajare : Sunt mândru/ă de tine; Am încredere în tine; Vei descoperi prieteni/ jocuri noi!
- căutați o prezentare a grădiniței. Puteți folosi poze, filme de prezentare, tururi virtuale referitoare la grădiniță. Acestea se pot accesa de pe site-ul grădiniței în vederea familiarizării copiilor de grupa mică cu mediul grădiniței;
- o altfel de introducere! Atunci când faceți cunoștință cu educatoarele prezentați-le cât mai multe aspecte relevante legate de copilul dumneavoastră, inclusiv valorificând resursele de comunicare online (telefonice, WhatsApp, platforme sincron); puteți folosi și fotografiile sau filmulețele semnificative din activitățile copilului dumneavoastră. Atunci când prezentați educatoarele copilului dumneavoastră valorificând resursele online (WhatsApp, platforma Zoom, Meet sau alte aplicații) asigurați-vă că îi sunt prezentate și grădinița, sala de grupă (filmulețele înregistrate, fotografiile, prezentare live realizată de educatoare în timpul întâlnirii online), pentru a se familiariza cât mai devreme cu spațiile respective și a se putea adapta mai ușor atunci când va începe să meargă la grădiniță. Într-o primă întâlnire online (sau poate în a doua, depinde de reacția emoțională a copilului și de disponibilitatea lui) sprijiniți-vă copilul să se prezinte și singur educatoarei, să îi prezinte jucăriile lui preferate, încurajați-l să pună întrebări la rândul lui, să intre într-un prim dialog cu educatoarea, într-un context cât mai relaxat și prietenos;
- parcurgeți împreună drumul spre grădiniță de mai multe ori, pentru a începe construirea unei rutine (în special la începutul și sfârșitul programului – dimineață/ după amiază),

pentru a ajuta copilul să aibă reprezentări clare legate de programul grădiniței și de momentul regăsirii, dar și de locul despărțirii (poarta grădiniței). Pe traseu, asigurați-vă că puteți crea momente de bucurie, fixând anumite repere pe care copilul le va corela cu bucuria drumului spre grădiniță. Opiți-vă în câteva *stații vesele*: un loc de joacă pe lângă care treceți și la care vă veți opri împreună cu copilul în drum spre sau de la grădiniță spre casă; un spațiu deschis în care se poate juca și poate hrăni porumbei, o tonetă de unde se poate bucura de o recompensă dulce și sănătoasă. Toate aceste *stații vesele* vor contribui la întărirea motivației de a merge la grădiniță după perioada pandemiei și la construirea stării de bine, pe tot traseul parcurs până acolo.

#### Alte aspecte de luat în considerare de părinți înainte de începerea grădiniței:

→ Copilul știe cine este? Poate să comunice cu educatoarea și colegii?

Înainte de a merge la grădiniță, copilul trebuie să știe cine este. În primul rând trebuie să dețină un vocabular minim, corespunzător vârstei, prin care să se poată face înțeles. Prin urmare, faceți tot ce este posibil pentru ca el să își memoreze numele și prenumele, numele părinților. După ce v-ați asigurat că a memorat aceste date, verificați zilnic la început, apoi de două ori pe săptămână, dacă le mai știe sau nu. La această vârstă este posibil ca fără repetiție să uite ce a învățat. Pe parcursul anilor de grădiniță, el va învăța și alte date esențiale despre familia sa: numele fraților/ surorilor, adresa la care locuiește, numere de telefon.

→ Copilul știe să mănânce singur?

Înainte de începerea grădiniței copilul trebuie să încerce să mănânce singur. Nu este nevoie de prea mare eleganță, dar este esențial ca el să știe că trebuie să se spele pe mâini înainte de masă, că are voie să mănânce numai mâncarea care îi este pusă în față, să nu ia din mâncarea celorlalți copii, să folosească lingura și furculița, să se ștergă la gură și pe mâini. De asemenea, trebuie să vă obișnuiți copilul să spună dacă ceva nu îi place sau nu mai poate mânca, dacă îi este sete sau dacă mai dorește un supliment.

→ Copilul știe să ceară la toaletă și să utilizeze toaleta?

Această deprindere este foarte importantă, de aceea sunt necesare eforturi susținute și multă perseverență pentru a obține rezultate bune. Intrarea în colectivitate după vârsta de 3 ani presupune și o anumită autonomie a copilului, mai ales în privința folosirii grupurilor sanitare. Explicați-i cum se folosesc obiectele sanitare din baie - vasul de toaletă și maneta rezervorului, capacul, hârtia igienică, fără a-l certa sau forța. În grădinițe există vase de toaletă și chiuvete adaptate staturii preșcolarilor, ceea ce va face mai ușoară folosirea lor. Acordați o mare importanță normelor de igienă – spălătul corect pe mâini după folosirea toaletei. Educatoarele și personalul de îngrijire vor insista pentru formarea și consolidarea acestor deprinderi și respectarea regulilor de igienă, dar acestea trebuie inițiate de acasă și continuate acasă.

→ Copilul știe să se îmbrace singur?



Chiar dacă educatoarea și îngrijitoarea pot ajuta copilul să se îmbrace și să se dezbrace la ora de somn sau când se iese în curte, este recomandat să știe să facă toate acestea singur, așa cum poate la început. Nu uitați că, în mod tradițional, este încadrată o singură educatoare la o grupă și că îngrijitoarea nu este la dispoziția copiilor decât pentru perioade limitate de timp. De aceea, este bine ca înainte de a începe să meargă la grădiniță să lăsați copilul să se îmbrace și să se dezbrace singur, să se încalțe/ descalțe (la început ar fi mai bună încălțăminte cu scai). Este util să își recunoască hainele și obiectele personale, iar la grădiniță vor continua să își dezvolte aceste abilități și să devină tot mai independenți din acest punct de vedere.

→ Copilul este sociabil?

Până la vârsta la care copilul este înscris la grădiniță, deja ar trebui să aibă noțiuni elementare de interacțiune cu alți copii și adulți. Indiferent de vârsta sa, copilul trebuie să știe că nu are voie să lovească, să muște, să scuipe sau să fie agresiv cu ceilalți copii. De asemenea, copilul trebuie învățat să se joace și să își împartă jucăriile cu ceilalți colegi. Educatoarele vor consolida/ dezvolta aceste deprinderi cu succes, dar e important ca această exersare să înceapă în familie.

→ Copilul cunoaște normele esențiale de comportament ?

În ceea ce privește interacțiunea cu personalul didactic și auxiliar al grădiniței, copilul trebuie să știe să execute comenzi simple, să înțeleagă interdicțiile și îndrumările educatoarei, să asculte și să răspundă politicos acestora.

→ Cât de pregătit este copilul meu pentru grădiniță?

Vă recomandăm să urmăriți comportamentul copilului și să întăriți comportamentele pozitive, ajutându-l astfel să se adapteze mai ușor la noul context de învățare și relaționare pe care îl oferă grădinița. Astfel, înainte de a începe programul de grădiniță, ați putea urmări:

- interacțiunea, discuțiile, jocul copilului cu alți copii sau adulți (păstrând distanțarea);
- dacă petrece timp cu alți copii sau adulți în absența părinților, fără să manifeste disconfort când este cu o altă persoană în preajma lui (în raport cu bunicii și alți adulți sau prieteni);
- modul în care reacționează în spații noi, pline de stimuli, cu reguli noi specifice crizei sanitare, în care trebuie să respecte și să parcurgă pași specifici pentru intrarea în grădiniță/sala de grupă etc.

Dincolo de a urmări aceste comportamente, vă recomandăm să și creați contexte de provocare și întărire a acestor comportamente:

- Încurajați copilul în a respecta regulile de distanțare și creați chiar dumneavoastră acasă momente în care, folosind pernuțe colorate sau autocolante lipite pe parchet la distanțe de 1,5 m. să vă jucați împreună cu copilul, să inventați activități distractive în care cheia să fie tocmai respectarea spațiilor alocate fiecărui jucător;
- Realizați împreună cu copilul desene, afișe, decupaje de materiale sugestive cu reguli de igienă (spălatul pe mâini, evitarea strănutului sau tușitului cu palma la gură, dezinfectarea jucăriilor).

- Oferiți copilului ocazia de a merge în locuri noi, în care se respectă regulile de igienă și distanțare fizică; explicați-i rolul acestor reguli dându-i exemple de alți copii pe care îi întâlniți în aceste spații și care sunt fericiți și sănătoși pentru că respectă regulile.
- Puteți exersa încă de acasă anumite rutine, pe algoritmi care vor fi impuși în grădiniță, punând totul sub formă de scenetă, piesă de teatru. Ați putea, astfel, introduce un personaj negativ, numit COV, ale cărui intenții rele să fie dejucate, zădărnice de reușitele eroului pozitiv (copilul dumneavoastră), prin acțiunile sale. Puteți exersa, astfel, descălțarea la intrarea în casă (cu papuceii care vor fi duși spre o altă zonă, de un adult), spălarea pe mâini imediat la intrarea în casă, puteți dezinfecța împreună cu copilul propriile jucării.

#### Alte aspecte de luat în considerare de părinți după începerea grădiniței de către preșcolar:

- *Împreună ne pregătim pentru grădiniță:* încercați să vă organizați și să dispuneți de un timp suplimentar dimineața pentru rutine, pregătiri suplimentare sau momente de alinare.
- În drum spre grădiniță: discutați cu copilul despre programul zilei și reamintiți-i unde vă veți întâlni la ora de plecare.
- Gestionati propriile emoții în așa fel încât să vă păstrați starea de bine și să nu transmiteți emoții negative și copilului, ba chiar încercați să transmiteți entuziasm și nerăbdare față de noile experiențe minunate ce vor fi descoperite de copil la grădiniță.
- Nu plecați pe furiș sau părăsind copilul și nu vă întoarceți din drum odată porniți spre ieșire, deoarece mai ales în aceste momente el are nevoie să se bazeze pe dumneavoastră și să aibă încredere în ceea ce-i spuneți, pentru a se simți în siguranță.
- *Marea despărțire:* Fiți pregătit pentru orice fel de reacții din partea copilului (de la plâns greu de consolată și agățat de părinte, până la proteste și crize de nervi, sau reacții somatice) mai ales că această despărțire se va consuma la poarta căminului/intrarea în instituție. În plus, luați în considerare faptul că, în contextul post pandemie, copilul ar putea fi influențat emoțional negativ și de alți copii sau părinți. În astfel de momente, nu uitați că prelungirea timpului de despărțire face procesul și mai greu pentru copil. Cu toate acestea, e util să lăsați copilul într-o stare echilibrată, să-i validați emoțiile și să-i oferiți confort, de aceea pregătirea înainte de începerea cursurilor este esențială.
- Repetați împreună cum va decurge timpul până ce veți veni să îl luați acasă și ajutați-vă de educatoare pentru a face desprinderea mai ușoară.
- Amintiți-vă că cel mic ar putea fi epuizat când ajunge acasă, așadar nu proiectați asupra lui diverse așteptări.
- La finalul zilei, dați-i un răgaz și nu-l copleșiți cu prea multe întrebări despre ziua de grădiniță, dar bucurați-vă de revedere și respectați-i nevoile. *Ce ai făcut astăzi la grădiniță?* se poate transforma în:
  - o *Ce moment (al zilei) ți-a plăcut cel mai mult?*
  - o *Ce te-a plictisit la grădiniță?*
  - o *Ce lucru interesant ai aflat azi la grădiniță?*

- o Cu cine te-ai jucat astăzi?*
- o Cine te-a ajutat astăzi și pe cine ai ajutat ?*
- o A fost distractiv să păstrezi distanța față de colegi? Cum ai reușit? Ce jocuri interesante ați jucat așa, departe unul de celălalt?*

- Cu calm, dar ferm, îi explicați că este în siguranță și că vă veți întoarce peste câteva ore să îl luați.
- Cuvinte de încurajare: *Doamna educatoare va avea grijă de tine; Te vei juca cu copiii ; Îmi vei povesti cum a fost când vin să te iau!*
- Eliminați expresiile de genul: *Ești copil mare! Mă faci de rușine! Uite ce cuminte este...;* acestea vor provoca mai multă anxietate.
- Nu amenințați copilul cu grădinița, nu o prezentați ca pe o pedeapsă.
- Copiii își vindecă temerile prin jocuri și povești. Jucați jocuri de rol cu copilul sau folosiți păpușile pentru a pune în scenă intrarea la grădiniță. De exemplu: *De-a educatoare, De-a grădinița* etc.
- Citiți cărți pentru copii, având ca temă grădinița. Personajele de poveste îi vor ajuta pe copii să înțeleagă mai ușor ce se întâmplă la grădiniță, inclusiv în contextul noilor reguli pentru păstrarea siguranței și a sănătății.
- Nu mințiți copilul cu privire la reîntoarcerea dumneavoastră pentru a-l lua acasă și nici nu-i ridiculați plânsul. Emoțiile lui sunt puternice și este normal să fie așa. Este într-un mediu necunoscut, departe de familia sa, cu persoane și reguli noi.
- Pentru ca despărțirea să fie mai ușoară, rezervă-ți timp zilnic ca să vă conectați! Va trece mai ușor peste orele în care sunteți despărțiți și se va acomoda mai repede la grădiniță.
- Aveți încredere în copil! Își va face prieteni noi, se va juca și va învăța multe lucruri folositoare, dar mai ales va respecta reguli noi. Și ca părinți avem de învățat de la el!
- Încurajați copilul să vorbească despre temerile lui (sau să le deseneze). Uneori suntem tentați să calmăm imediat copilul atunci când ne împărtășește temerile lui legate de grădiniță, sau de starea de sănătate, dar această atitudine nu îl ajută să treacă peste frică. Este important să îl ascultăm, să îi adresăm întrebări, să îl asigurăm că suntem alături de el și să îi oferim cât mai multă afecțiune. Unii copii nu sunt pregătiți să își verbalizeze temerile, dar îi putem ajuta să și le exprime prin desene. Ați putea să vă încurajați copilul să se deseneze pe el la grădiniță, să își deseneze colegii, să deseneze un spațiu în care se simte în siguranță, să deseneze un posibil erou care îi poate ajuta pe oameni și pe copii să învingă virusul cel rău, să deseneze alți copii fericiți care sunt sănătoși împreună cu familiile lor. Desigur, desenele pot fi și trebuie să fie și libere, pentru a avea ocazia să-și exteriorizeze elementele de emoție negativă, astfel încât dumneavoastră să le cunoașteți și să puteți apoi avea cu el discuțiile necesare pentru a-l liniști, a-l încuraja, a-i construi încrederea că această etapă va fi traversată cu bine, împreună și că grădinița este un spațiu prietenos și plin de experiențe frumoase și vesele.

- Utilizați exemplul pozitiv al fraților mai mari sau al altor copii cunoscuți cu care el a intrat în contact, pentru a forma în mintea copilului o anticipare agreabilă legată de grădiniță.
- Luați în considerare ce fel de activități i-ar putea folosi copilului dumneavoastră, după grădiniță. Pentru unii, este utilă reducerea programului, deoarece timpul petrecut departe de casă poate fi destul de îndelungat, cu multe solicitări și emoții intense și este posibil să nu aibă resurse pentru a se angaja și în alte activități.
- Un joc ușor și distractiv este cel în care copilul, împreună cu câteva jucării, se află la grădiniță, iar mama este educatoarea. Astfel, copilul vede cum decurge o zi la grădiniță și știe la ce să se aștepte, iar o etapă importantă este despărțirea de părinte chiar de la poarta instituției. În joc putem introduce termenul de distanțare fizică, astfel încât copilul să înțeleagă cum anume ne păstrăm sănătatea dacă ne jucăm de la o anumită distanță față de alt copil, sau față de educatoare.
- Un alt joc util este cel în care reconstruim, împreună cu copilul, parcursul unei zile de grădiniță, folosind marionete. Copilul va avea ocazia să manipuleze singur marionetele/păpușile care reprezintă copiii, educatoarea, pe el însuși, și va putea construi chiar el situații în care îi amplasează pe aceștia în spații distanțate, îi însoțește la baie pentru a se spăla pe mâini, îi dirijează în implicarea în diverse activități specifice grădiniței, cât mai atractive posibil, o aduce pe „mama” la sfârșitul programului ca să îl însoțească acasă, povestesc pe drum despre experiențele frumoase de peste zi.

### **Activități utile pentru facilitarea tranziției din familie la grădiniță desfășurate de părinți cu copiii, acasă**

#### ***Împreună construim un tablou***

Împreună cu copilul alegeți o foaie de hârtie pe care să lipească pozele (poze cu membrii familiei, poze cu educatoarele). Permiteți copilului să aleagă dintre un număr mare de poze decupate. Observați și răspundeți la comentariile copilului despre pozele respective. Copilul poate face comentarii cu privire la culoarea ochilor, a părului sau poate adresa întrebări despre anumite aspecte pe care le-a observat. Răspundeți la aceste întrebări în mod clar și simplu. De exemplu: *Da, părul educatoarei este brunet/ negru sau aceștia sunt niște ochelari pe care îi poartă pentru a vedea mai bine.*

Variante:

- Folosiți poze cu educatoarele și îngrijitoarele cu care copilul va interacționa la grădiniță.
- Folosiți poze cu fetițe și băieți pentru a-i ajuta pe copii să se gândească la diferențele de gen.
- Folosiți fotografii cu bebeluși (cu el în diferite momente). La această vârstă, copiii sunt foarte interesați de bebeluși.
- Realizați un tablou al întregii grupe folosind o bucată mare de hârtie, pe care să amplasați la distanțe fotografiile și să explicați că faceți această exact așa cum și la grădinițe ei se află la o anumită distanță unul de celălalt.

### ***Sunt bucuros/bucuroasă sau trist/tristă...***

Realizați această activitate cu copilul, explicându-i de la bun început că veți imita fețe fericite și triste și că va fi foarte distractiv.

Cereți copilului să vă arate (să mimeze) starea de bucurie, starea de tristețe și respectiv starea de furie, gândindu-se la un eveniment trăit recent, care i-a creat fiecare dintre aceste stări. Pe rând, veți exprima și dumneavoastră acea stare prin afișarea unei expresii faciale adecvate. În etapa ulterioară, veți putea introduce copilul într-un joc în care să identifice și o să imite modul în care exprimă acele stări și alți membrii ai familiei, dragi lui, sau prieteni foarte buni (ex: Cum face bunica atunci când este fericită/tristă/furioasă? Dar prietenul tău Andrei, ce față are când este fericit/trist/furiOS? etc). Mai departe, puteți chiar invita copilul să deseneze, împreună cu dumneavoastră, expresia veselă/tristă/furioasă a unui personaj cunoscut din povești, sau a unui membru al familiei.

Pentru a introduce și resursele media în joc, puteți antrena copilul în jocul fotografierii cu telefonul a fiecărei expresii faciale reproduse de el și de dumneavoastră, realizând la sfârșit un „colaj de sentimente” în format editabil, pe marginea căruia puteți continua jocul: Care e fața cea mai tristă? Ce e altfel la fața ta tristă, când o imiți pe bunica, față de fața ta veselă, când îl imiți pe tata?

### ***Cu ce ne îmbrăcăm când...***

Pe drumul lung al câștigării autonomiei, puteți însoți copilul și îl puteți sprijini prin intervenții punctuale în contexte zilnice, familiare, în momente în care este nevoie de o decizie pe care o poate lua, treptat, și copilul. Una dintre situațiile de acest gen o constituie alegerea garderobei potrivite. Adecvarea la context se referă la: vremea de afară (vreme caldă, sau rece, ploioasă, sau friguroasă), momentul zilei, natura evenimentului (o plimbare în parc, o vizită la prieteni, participarea la un spectacol, prima zi de grădiniță).

Pentru a-i fi de ajutor (lăsându-i însă și spațiul de acțiune și decizie necesar cultivării treptate a deprinderilor de autonomie personală), puteți fie să îi arătați ce haine v-ați alege dumneavoastră pentru situația respectivă, fie să îi aduceți în față o oglindă mare pentru a se putea vedea și analiza dacă articolele de îmbrăcăminte alese de el sunt cele mai potrivite, fie puteți folosi aparatul de fotografiat/telefonul pentru a-i face poze și a realiza apoi împreună un „album al garderobelor potrivite”.

Pe tot parcursul acestui demers este foarte indicat să discutați cu copilul despre diferitele articole de îmbrăcăminte, să exersați denumirea lor, avantajele pe care le aduce fiecare în raport cu contextul în care vor fi folosite, puteți face trimiteri la evenimente anterioare similare la care ați participat împreună și la garderobe purtate atunci. Ideal este să folosim acest context de relaționare și învățare pentru a consolida și alte cunoștințe și abilități, din sfera cognitivă, relațională și emoțională.

### ***Dezinfectăm jucăriile și ne spălăm pe mâini, suntem gospodine/gospodari***

În contextul familiar al locuinței dumneavoastră, puteți exersa cu copilul modul corect de realizare a spălării mâinilor și al dezinfectării suprafețelor și jucăriilor.

Astfel, puteți aduna câteva jucării pe care să le spălați împreună. Puneți o cantitate mică de apă în ligheanul pentru veselă, care poate fi așezat pe podea, pe o măsuță joasă sau fixat pe masă, apoi adăugați o cantitate mică de detergent pentru vase pe bureți, pe cârpe și în apă. Spuneți copilului că sunteți foarte bucuroasă/bucuros că vă ajută să spălați jucăriile și ajutați-l să își pună, eventual, un șorț pentru acesta; algoritmul spălării, clătirii, așezării la uscat a jucăriilor poate fi unul extrem de distractiv, dacă este însoțit și de muzică. Ideea este că această activitate, odată încărcată cu o semnificație emoțională pozitivă, va deveni una comună și plăcută copilului, care va accepta și în spațiul grădiniței faptul că jucăriile trebuie dezinfectate frecvent.

### ***În ziua picnicului***

Deoarece în această perioadă de criză majoritatea activităților din grădiniță se realizează în aer liber, vă propunem să derulați cu copilul această activitate și acasă.

În ziua picnicului, copilul poate ajuta la pregătirea mâncării și împachetarea păturii, îi puteți oferi ocazia de a-și invita la picnic și jucăria preferată (exersând astfel formule de adresare și explicându-vă de ce este jucăria preferată, ce calități deosebite are), puteți cultiva deprinderi de organizare a spațiului prin implicarea lui în strângerea, la final, a păturii și produselor de mâncare.

Este extrem de important să valorificați acest context de joacă pentru a întări rutine și a consolida noi deprinderi: duceți copilul, ursuleții și proviziile pentru picnic la locul stabilit pentru ieșirea la iarbă verde, respectați rutinele privind dezinfectarea mâinilor și respectarea distanțării fizice.

### ***Petrecere în pijamale***

Când copilul pare pregătit să experimenteze ceva nou și inedit, puteți propune o petrecere în pijamale, care poate fi foarte distractivă chiar cu o distanțare de 1,5 m, cu perne aruncate și premii câștigate. Explicați că o petrecere în pijama are loc atunci când prietenii sau rudele dorm acasă la tine, dar în condiții de asigurare a sănătății tuturor. Încurajați copilul să se îmbrace în pijamale, precizând că și la grădiniță va trebui să poarte pijamale atunci când se va odihni pentru a avea mai multă energie ca să se poată juca. După distracția în pijamale, o dată cu venirea serii, încurajați copiii să doarmă, iar în fundal le puteți pune o muzică relaxantă sau le puteți citi poveștile preferate.

### ***Fiecare zi cu o poveste***

Citiți povești în spațiul din cameră dedicat cărților, amenajat cât mai prietenos și îmbietor. Folosiți un covoraș și niște perne pentru a face locul maxim confortabil. Pregătiți-vă să citiți dintr-o carte aleasă de dumneavoastră și respectiv din una aleasă de copil, în fiecare zi. Selectați un subiect

interesant, care se leagă de experiența copilului, care îi poate trezi interesul și îl poate ajuta în dezvoltarea unei abilități socio-emoționale.

### **Construim grădinița**

Prin acest joc veți oferi copilului ocazia de a se implica în re-construcția spațiilor din grădiniță, așa cum și le dorește el. Va avea ocazia să zăbovească, împreună cu dumneavoastră, în fiecare din spațiile pe care le reproduce, explicând cum se simte acolo, de ce îi place, ce anume îi creează disconfort, toate acestea contribuind la o mai bună adaptare a sa la contextul și activitățile grădiniței. În plus, experimentarea în cadrul jocului a re-construcției locului de intrare în grădiniță, respectiv a locului de despărțire de părinte, poate fi terapeutic, îl poate ajuta pe copil să depășească mai ușor emoțiile negative pe care le resimte atunci când se află în aceste spații, în lumea reală. Veți avea ocazia, de asemenea, ca pe parcursul „vizitării” acestor spații construite împreună, să exersați rutinele de la grădiniță legate de asigurarea igienei mâinilor, a jucăriilor, a spațiilor, sau alte reguli stabilite pentru siguranța și sănătatea copiilor.

#### **2.1.3. Realizarea unui plan de activități cu părinții**

Planul de activități cu părinții poate cuprinde: strategiile de intervenție care să răspundă nevoilor de dezvoltare ale copilului, activitățile propuse pentru dezvoltarea integrată a copilului, tipuri de activități realizabile în cele două medii educaționale ale copilului (la creșă/grădiniță și acasă), adulții implicați în susținerea copilului, periodicitatea întâlnirilor dintre educatoare și părinți.

Mijloacele de realizare și metodele de comunicare vor fi determinate împreună cu părinții.

Unele dintre cele mai importante contexte de comunicare sunt *întâlniri individuale periodice*, în cadrul cărora se va analiza evoluția dezvoltării copilului, vor fi identificate domeniile de dezvoltare care necesită o diversificare a activităților, care sunt activitățile realizate cu ușurință acasă, modul în care copilul reacționează la diverse activități propuse. Părintele se va simți implicat în viața copilului său și va vedea continuumul relației dintre *acasă și la creșă/grădiniță*. În acest fel, părintele poate începe să își verbalizeze temerile, dar și mai important, începe să se simtă valorizat în rolul său.

Ca educatori, putem reflecta care sunt abilitățile parentale unde părinții au nevoie de suport, oferindu-le diverse materiale pentru a-și îmbogăți cunoștințele și a dezvolta competențele parentale. Aceste întâlniri au un caracter de confidențialitate.

Propunem în continuare câteva exemple de practici care pot veni în sprijinul realizării unui parteneriat viabil între creșă/grădiniță și familie:

#### **Prima întâlnire cu părinții copiilor din grupa mică**

Având în vedere situația distanțării fizice pe care perioada ce urmează a fi parcursă o poate presupune, prima ședință cu părinții preșcolarilor înscriși în anul școlar 2020-2021 în grupa mică se poate desfășura online, pe platforme sincron.

Educatorele care vor prelua preșcolarii grupei mici se vor prezenta la începutul ședinței, după care vor trece în revistă punctele ce urmează a fi discutate/dezbătute, consemnate pe Ordinea de zi. Acestea vor viza aspecte precum:

- descriere succintă a grădiniței, a programului de funcționare și a regulilor care urmează a fi respectate; de asemenea, se vor reactualiza regulile sanitare impuse de Ordinul 1076/3936/4518 din 12.06.2020, sau alte acte normative emise, precum și drepturile și obligațiile prevăzute în *Regulamentul de Ordine Interioară* al instituției;
- categoriile de servicii care se oferă în instituția de învățământ, inclusiv serviciile de sănătate, cu detalierea specificului activității medicului/asistentului medical din grădiniță, cu noile reguli și proceduri impuse de situația post pandemic;
- structura anului școlar;
- agenda unei zile la grădiniță, cu toate activitățile specifice: activități pentru dezvoltare personală, rutine, activități pe domenii experiențiale, cu particularitățile de organizare a programului în funcție de regulile de distanțare și igienă impuse de contextul post pandemic;
- programa activităților instructiv – educative, prin organizarea achiziției de cunoștințe trecând prin cele șase mari teme anuale propuse de Curriculum pentru Educație Timpurie, abordate structurat pe domenii experiențiale ca: educarea limbajului, activitate matematică, cunoașterea mediului, educație muzicală, activitate practică, educație pentru societate și educație fizică;
- eventualele dificultăți de adaptare pe care copiii le pot întâmpina la debutul frecventării grădiniței sau pe parcurs;
- dificultăți, provocări pe care le ridică noile reguli impuse pentru păstrarea siguranței și sănătății copiilor în perioada post pandemică, atât din perspectiva personalului din grădiniță, cât și din perspectiva copiilor (noi deprinderi care vor trebui învățate, respectarea unor limite, a unor marcaje care asigură evitarea cât de mult posibil a contactul direct între copii, igienizarea jucăriilor comune etc.) și familiilor (noi proceduri în ce privește accesul în grădiniță);
- parteneriatul grădiniță/educatoare - părinți și ce presupune acesta, cu accente suplimentare pe demersurile ce trebuie făcute împreună pentru a păstra starea de siguranță și sănătate atât pentru copii și familiile lor, cât și pentru personalul grădiniței;
- alegerea membrilor Comitetului de părinți, după o informare prealabilă asupra atribuțiilor fiecărui membru în parte;
- discutarea unor aspecte organizatorice care țin de completarea diferitelor chestionare, formulare, acorduri (de filmare, de fotografiere, de ieșire din unitate pentru efectuarea unor vizite, plimbări);
- precizări asupra modalităților prin care educatoarele vor ține legătura cu părinții;
- la finalul primei ședințe cu părinții poate fi prezentat un material despre *Teoria atașamentului*, *Cercul siguranței* sau alte materiale care pot face referire la adaptarea la mediul grădiniței;



- la prima întâlnire ar putea fi oferit părinților, după ce va fi mai întâi discutat în grup, un material de prezentare succintă doar pe tema regulilor nou impuse, a procedurilor noi asumate la nivelul grădiniței față de situația post pandemică (de la aducerea copiilor la grădiniță, la reguli de intrare în spațiul grădiniței, personalul care însoțește copilul la grupă, primele verificări ale stării de sănătate a copiilor, reguli de igienă pe parcursul întregului program etc).

### **Jurnalul de corespondență online familie – grădiniță**

Jurnalul de corespondență dintre familie și grădiniță este conceput și utilizat de către educatoare în parteneriat cu părinții preșcolariilor. În cadrul acestui jurnal de corespondență dintre familie și grădiniță, atât părinții cât și educatoarea pot interveni zilnic/săptămânal și pot realiza notițe privind comportamentul preșcolarului, modul în care a parcurs (online sau față-în-față) activitățile propuse; de asemenea, poate include și măsuri ameliorative propuse de cadrul didactic.

Acest material este un instrument care respectă confidențialitatea, este vizibil exclusiv pentru educatoare și părinții fiecărui copil și poate fi creat și prin intermediul aplicațiilor Google, oferind posibilitatea completării în timp real și vizualizării datelor consemnate.

### **Povești citite copiilor de părinți, bunici sau frați**

*Specific:* Povestea este liantul dintre realitate și ficțiune, este puntea pe care o traversăm atunci când vrem să visăm. Povestea expusă de către adult copiilor este o modalitate prin care acesta poate intra în lumea celor mici și poate crea o conexiune strânsă cu ei.

*Descriere:* Un părinte/bunic/frate sau soră, în calitate de voluntar poate fi alături de copii prin intermediul poveștilor. Părintele pregătește o poveste agreată de educatoarea grupei pe care mai apoi o citește în fața copiilor, în manieră proprie. La început voluntarul se prezintă, le spune copiilor de ce și-a dorit să le citească, după care le prezintă cartea, autorul și titlul poveștii. (Se poate folosi de planșe, imagini, jucării care să ofere siguranță în momentul atingerii (dacă este cazul) și să poată fi dezinfectate pe loc (dacă se vor atinge). Povestea va fi citită cât mai corect, cursiv și expresiv, voluntarul putând interveni în explicarea unor cuvinte cheie. La finalul poveștii, poate exista un moment de dezbateri la care să participe și copiii, pe marginea subiectului poveștii, rolul personajelor întâlnite sau alegerea unui personaj favorit.

*Procedee:* În contextul post pandemie, această activitate se poate realiza în două maniere:

- una virtuală în care voluntarul să se alăture grupei de copii prin intermediul internetului și astfel să le prezinte povestea *live*, dar de la distanță;
- față în față în condiții de siguranță, ca activitate desfășurată *outdoor* în curtea grădiniței.

Copiii pot fi așezați pe pernuțe sau scaune în varianta virtuală, ori pe butuci de lemn în varianta outdoor, ambele respectând normele de distanțare.

### Exemplificare:

- Părintele expune povestea (ex. *Vrei să fii prietenul meu?* de Eric Carle) în mediul online, astfel că înainte de a începe lectura se așează într-un loc luminos, în fața calculatorului, iar în timpul citirii se va adresa direct copiilor, privind camera video și arătând imagini din carte, pe măsură ce o parcurge. Copiii vor fi așezați pe scaune sau pernuțe distanțate conform normelor anunțate, în fața unui ecran mare care asigură vizibilitate tuturor și vor putea pune întrebări și discuta, la final, despre firul narativ și personaje.
- Părintele expune povestea (ex. *Vrei să fii prietenul meu?* de Eric Carle) în spațiul exterior, așezat în fața locului unde vor sta preșcolarii, având la îndemână cartea din care va citi. Pe parcursul poveștii va sta la nivelul copiilor (pernă/butuc/bancă) la distanța recomandată, folosind mască de protecție; va stabili contact direct cu ei, va arăta imagini pe măsura citirii textului, iar la final va adresa întrebări pe marginea poveștii pentru a fixa conținutul și personajele. Preșcolarii se vor așeza pe perne individuale pe iarbă/butuci ori bănci din curte, dispuse la o distanță de 1,5 m.

### Exemple de povești:

- Grupa mică: *Căsuța din oală* (poveste populară), *Puf Alb și Puf Gri* (poveste populară), *Greierele și furnica* (după Esop), *Cine a spus miau?* (de V. Suteev), *Ploaie pentru floarea cea mică* (de I. Străuț) ș.a.
- Grupa mijlocie: *Iedul cu trei capre* (de O.P. Iași), *Coliba iepurașului* (de C. Gruia), *Prea mic sau prea mare pentru o îmbrățișare?* (de Bonnie Grubman și Suzanne Diederer), *Oscar vrea o îmbrățișare* (de David Melling), *Lupul căruia îi plăceau prea mult bomboanele* (de Christine Beigel și Herve le Goff) ș.a.
- Grupa mare: *Fata babei și fata moșneagului* (de Ion Creangă), *Sarea în bucate* (de Petre Ispirescu), *Cioc! Cioc! Cioc!* (de Emil Gârleanu), *Spiridușii cizmari* (de Frații Grimm), *Ce culoare are un pupic?* (de Rocio Bonilla, traducere: Paula Lucia Stîna) ș.a.

O resursă foarte valoroasă, care poate fi utilizată la toate grupele, o reprezintă cartea *Tu ești eroul meu*, carte scrisă împreună cu și pentru copiii din lumea întreagă afectați de pandemia COVID-19. Cartea, o poveste despre cum pot lupta copiii împotriva COVID 19, poate fi citită de părinte sau de educatoare. Cartea are un design extrem de plăcut și atrăgător, fiind indicat ca adultul care citește copiilor să le prezinte și imaginile. (sursă: <https://www.unicef.org/romania/ro/rapoarte/tu-e%C8%99ti-eroul-meu>).

### Evaluarea unui proiect tematic online

Programul anual de studiu pentru nivelul preșcolar se organizează în jurul a șase mari teme de integrare curriculară (*Cine sunt/suntem?*; *Când, cum și de ce se întâmplă?*; *Cum este, a fost și va fi aici pe pământ?*; *Cine și cum planifică/organizează o activitate?*, *Cum exprimăm ceea ce simțim?* și *Ce și cum vreau să fiu?*).

Pentru nivelul 3-5 ani nu este obligatoriu să se parcurgă toate cele șase teme pe parcursul unui an școlar. În acest context, cadrul didactic se poate opri la cel puțin patru teme anuale. În situația copiilor de 5-6 ani se recomandă parcurgerea tuturor celor șase teme anuale de studiu.

Pornind de la aceste teme, anual, pe grupe de vârstă, se stabilesc proiectele/activitățile tematice care urmează a se derula cu copiii. Vă prezentăm în anexe un exemplu (*Scrisoare de intenție*) prin care se pot informa și implica părinții în inițierea, desfășurarea și evaluarea unui astfel de proiect tematic. Într-un an școlar, la nivel preșcolar se pot derula cu copiii maximum 7 proiecte tematice cu o durată de maxim 5 săptămâni/proiect sau un număr mai mare de proiecte de mai mică amploare, variind între 1-3 săptămâni, în funcție de complexitatea temei abordate și de interesul copiilor pentru tema respectivă. Totodată, pot exista și proiecte de o zi (teme concurente) și/sau proiecte transsemestriale. (Curriculum pentru Educație Timpurie: [https://www.edu.ro/sites/default/files/Curriculum%20ET\\_2019\\_aug.pdf](https://www.edu.ro/sites/default/files/Curriculum%20ET_2019_aug.pdf)).

Proiectarea tematică este un demers elaborat, care implică o pregătire a cadrului didactic în ceea ce privește utilizarea conceptelor și conținuturilor științifice, activitățile desfășurate în cadrul proiectului necesitând antrenarea părinților, specialiștilor, membrilor comunității etc.

Așa cum bine știm, în cazul proiectării pe bază de proiect tematic, avem în vedere realizarea unei hărți a proiectului tematic și a unui portofoliu care conține harta acestuia, lucrări sugestive, albume, înregistrări, materiale create la evenimentul final, eveniment numit și evaluarea proiectului tematic. Acest eveniment este privit cu entuziasm de către copii, părinți și educatoare deoarece conturează momente plăcute de interacțiune și cooperare în cadrul mediului educațional.

*Cum vom evalua un proiect tematic în contextul post pandemie?*

Îmbrățișând ideea că totul este posibil, adaptarea și readaptarea este cheia colaborării cu familia în cadrul evaluării unui proiect tematic. În acest sens, pentru implicarea părinților, pliantele, afișele, anunțurile afișate la loc vizibil, transmise prin intermediul diferitelor platforme de comunicare online, sunt câteva modalități prin care am putea disemina rezultatele evaluării proiectului tematic.

Pentru finalul desfășurării unui proiect tematic, tot în contextul post pandemie, enumerăm câteva idei/sugestii care vă pot inspira în organizarea și desfășurarea activităților evaluative:

- crearea unor filme didactice/materiale video/colaje cu poze/filmări sau cu impresii ale preșcolarilor, realizate pe parcursul activităților proiectului tematic, ce pot fi transmise cu ușurință prin intermediul platformelor de comunicare online;
- material audio-video *Poezia în lanț/Cântecul în lanț*, în care sunt implicați toți preșcolarii grupei (cu condiția să avem semnate acordurile privind GDPR pentru difuzare de imagini chiar și în cadrul grupului clasei), părinții având astfel acces la rezultatele proiectului care evidențiază ceea ce au învățat copiii;
- expoziții cu lucrările copiilor, amenajate în aer liber, în spații în care se pot respecta măsurile de siguranță;

- crearea unor afișe care să reflecte activitatea desfășurată pe parcursul proiectului tematic, expuse în spații corespunzătoare sau transmise prin intermediul platformelor de comunicare online;
- conceperea unor scrisori de informare a părinților cu privire la activitățile desfășurate pe parcursul proiectului tematic, transmise în format electronic sau afișate în locuri corespunzătoare;
- organizarea unor întâlniri educatoare - copil - părinte, respectând măsurile post pandemie, în care copilul să-și prezinte lucrările realizate, să-și exprime impresiile și amintirile cu privire la cele învățate, părintele și cadrul didactic să aibă discuții despre conținutul de informații, despre obiectivele acestui proiect tematic și progresul preșcolarului pe parcursul proiectului tematic.

Comunicarea cu părinții constituie prioritatea colectivului de cadre didactice al unităților de învățământ din perspectiva redeschiderii grădinițelor. Pentru a ne asigura că fiecare copil beneficiază de educație conform posibilităților și particularităților sale, părinții trebuie antrenați în acest demers.

Pentru a comunica eficient cu părinții, adaptându-ne la cerințele actuale, este nevoie să știm foarte clar ce, cât și cum comunicăm. În funcție de frecvența/perioada de timp la care se asigură transmiterea acestor informații, comunicarea poate fi:

- comunicarea informațiilor de ordin organizatoric cu privire la desfășurarea activității din grădiniță, activități extracurriculare, prevenție medicală, care se desfășoară ori de câte ori este nevoie;
- comunicarea zilnică: transmiterea informațiilor de bază în ceea ce privește starea de sănătate a copilului, masa, somnul, activitatea copilului, semnalarea unor schimbări în comportament;
- comunicarea săptămânală: transmiterea informațiilor despre planificarea activităților instructiv-educative pe parcursul unei săptămâni, meniu etc.;
- comunicarea lunară: transmiterea informațiilor generale din cadrul ședințelor/ întâlnirilor cu părinții;
- comunicarea semestrială: transmiterea informațiilor referitoare la evoluția și progresul copilului.

În contextul post pandemie, aceste situații care favorizează comunicarea dintre cadrele didactice și părinți sunt în continuare posibile, suferind anumite adaptări ce corespund cerințelor în vigoare.

Comunicarea unor hotărâri, decizii, mesaje de informare, reguli de distanțare, regulile și procedurile proprii grădiniței și ale unității de învățământ, programul zilnic, meniul, modul de realizare a rutinelor, pot fi transmise prin intermediul unor anunțuri tipărite și afișate la avizierul grădiniței sau al grupei. De asemenea, aceste mesaje pot fi transmise și prin intermediul

platformelor Whatsapp, Zoom, Meet, Skype, Facebook ș.a.m.d., organizate sub forma unor întâlniri de informare cu un număr de participanți variabil, în funcție de performanțele aplicațiilor folosite.

O altă sursă de informare a părinților și de comunicare cu aceștia este Platforma Facebook/grupurile de Facebook sau site-ul grădiniței. Mesajele pot ajunge la părinți, fără să fie nevoie de competențe digitale deosebite.

Informarea părinților despre conținuturile abordate în activitățile instructiv-educative se poate face și prin intermediul unor afișe, pliante, jurnale de corespondență, mesaje scrise și transmise prin intermediul platformelor enunțate mai sus, sau pe adresa de e-mail, materiale audio-video care să conțină activitățile derulate pe parcursul unei zile. Să nu uităm de faptul că resursele online, link-rile accesate, pot fi transmise cu ușurință părinților, tot prin intermediul acestor platforme.

La nivel de grupă, și, implicit, la nivelul unității de învățământ, trebuie luate anumite hotărâri care să asigure o bună desfășurare a procesului instructiv-educativ din grădiniță. În acest sens, recomandăm utilizarea chestionarelor în format electronic, realizate pe platforma Google sau alte platforme gratuite.

Consilierea părinților, informările periodice privind adaptarea copilului și progresele acestuia pot fi realizate cu ușurință prin intermediul unor scrisori de corespondență sau întâlniri online.

În contextul reactualizării anumitor documente, acorduri, contracte, formatul electronic al acestora poate fi pus la dispoziția părinților prin intermediul grupurilor create pe diferite platforme sau site-ul grădiniței. Formatul tipizat al acestora se poate regăsi la intrarea în grădiniță, în locuri special amenajate.

Părinții au dreptul și obligația de a participa la procesele de învățare ale copiilor lor, iar această mare provocare rezidă în realizarea angajamentului într-o manieră optimă și într-un parteneriat solid.

Prezentăm în anexe exemple de mesaje/informări pentru părinți, care să ne inspire în activitatea cu preșcolarii și în relația cu familiile copiilor.

**CARTE DE IDENTITATE A PREȘCOLARULUI**

Numele:.....

Prenumele:.....

Data nașterii:.....

Adresa:.....

Mențiuni medicale (inclusiv posibile afecțiuni care solicită servicii de sprijin personalizat și tratare individualizată): .....

Date despre familie:

Mama (nume, prenume):.....

Tata (nume, prenume):.....

Frați (nume, prenume, vârstă):.....

Membrii familiei extinse, cu care preșcolarul interacționează în mod curent și care îl influențează semnificativ în dezvoltare (nume, prenume, grad de rudenie sau statut): .....

.....

Influențe din afara familiei:

- ✓ Reduse
- ✓ Ample
- ✓ Frecvente
- ✓ Întâmplătoare

Părintele/tutorele/reprezentantul legal a luat la cunoștință prevederile Regulamentului de Ordine Interioară al \_\_\_\_\_ pentru anul școlar \_\_\_\_\_

Părinte/tutore/reprezentant legal: \_\_\_\_\_

Semnătura: \_\_\_\_\_

**SĂ NE CUNOAȘTEM MAI BINE!<sup>1</sup>**

<i>Indicatori</i>	<i>Data în care s-a completat</i>	<i>Observații ale cadrului didactic</i>	<i>Observații ale părinților</i>
Particularitățile individuale ale copilului			
Aptitudinile copilului			
Ritmul său de activitate și învățare (în cadrul grădiniței)			
Ritmul său de activitate și învățare (în cadrul familiei)			
Capacitatea de concentrare la activități			
Dificultăți de adaptare			
Dificultăți de învățare			
Respectarea rutinelor pe parcursul unei zile			
Măsuri de reglare/ameliorative propuse de educatoare și asumate împreună cu părinții:			

<sup>1</sup> Acest document va fi completat **doar** de către educatoare, iar secțiunile care acoperă observațiile părinților vor conține elemente preluate din discuțiile educatoarei cu părinții.

## CUM INTERACȚIONEAZĂ COPILUL?

Cu ceilalți copii:.....

Cu adulții din grădiniță:.....

Cu membrii familiei:.....

Cu educatoarea:.....

Cu o persoană cunoscută/necunoscută cu care vine în contact:.....

Comunicări ale cadrului didactic: \_\_\_\_\_

Comunicări ale familiei: \_\_\_\_\_

Alte mențiuni:

✓ Jucăria preferată:

✓ Modalități de petrecere a timpului liber în familie (citit, jocuri de mișcare, sport, jocuri de construit, etc.)



Expunerea unei povești:

### VREI SĂ FII PRIETENUL MEU?

de Eric Carle

Era odată un șoricel tare singur, care porni într-o bună zi să-și caute un prieten.

Pe drum văzu o coadă mare, cafenie și-și zise: "Oare după o asemenea coadă s-ar putea ascunde un prieten?"

– Vrei să fii prietenul meu? întrebă bucuros șoricelul.

Dar calul cu mândrețea de coadă necheză: "Nhuuuu-nuuu!" și-și văzu mai departe de păscut.

Șoricelul mai văzu o coadă și întrebă iar:

– Vrei să fii prietenul meu?

– Nu! clămpăni scurt crocodilul, iar pasărea micuță de pe spatele lui ciripi și ea:

– Nu vrem, nu vrem, n-ai auzit? Hai, du-te de-aici!

Șoricelul dădu iarși peste o coadă, mai lungă decât a calului.

– Vrei să fii prietenul meu?

– Nuuu, căscă plictisit leul.

Șoricelul era tot singur. Dar iată că zări deasupra o coadă mică și albastră.

– Vrei să fii prietenul meu? întrebă el nerăbdător.

Dar hipopotamul mormăi:

– Nu, șoricelii nu-s de mine.

„Ia uite”, se miră mai apoi șoricelul, „animalul acesta are două cozi! Oare vrea să fie prietenul meu?”

Dar foca nici nu se uită la șoricelul cenușiu.

– Dar tu, coadă neastâmpărată, vrei să fii prietena mea?

– Hm...nu, răspunse și maimuța.

Pe neașteptate șoricelul se-mpiedică de o coadă nemaipomenit de frumoasă. Așa că-l întrebă și pe păun:

– Vrei să fii prietenul meu?

Ei bine...

– Nu! spuse mândru păunul, n-am timp de așa ceva. Tocmai mă pregăteam să-mi desfac minunata mea coadă.

Mai încolo șoricelul zări o coadă roșie și stufoasă... care era a unei vulpi!

– Vrei să fii prietena mea? șopti șoricelul.

Ei, vulpii i-ar fi plăcut un șoricel ... ca să-l mănânce.

Dar șoricelul fugi, până dădu de altă coadă lungă a unui cangur. Îl întrebă și pe el:

– Vrei să fii prietenul meu?

– Prietenul tău? Nu se poate, am un puiș de deja și nu am loc pentru tine.

Mai departe șoricelul văzu o coadă atârând sus de tot, cu un smoc de păr în capăt.

– Vrei să fii prietenul meu? chițai el cât putu de tare spre animalul acela nemaipomenit de înalt.

– Ești un șoricel foarte drăguț, dar mult prea mic ca să fii prietenul unei girafe.

Așa că șoricelul plecă întristat mai departe. Dar ce văzu deodată?

Un alt șoricel cenușiu. Cu glas sfios, șoricelul nostru întrebă:

– Vrei să fii prietenul meu?

– Bineînțeles! zise celălalt șoricel. Hai acasă la mine.

Culcușul pe care și-l făcuse noul său prieten îi plăcu foarte mult șoricelului nostru. Se simți imediat ca acasă. Și de atunci cei doi șoricei au locuit împreună în liniște și nu le-a fost niciodată frică de ... șarpele cel luuuuuung și verde!

**Sugestii de întrebări:**

1. *Cine a fost primul animal cu care s-a întâlnit șoricelul?*
2. *De ce nu a vrut crocodilul să fie prietenul șoricelului?*
3. *Ce alte animale a mai întâlnit șoricelul?*
4. *Cine i-a acceptat cererea de prietenie? De ce?*
5. *De ce credeți că se simțea șoricelul singur, fără prieteni?*
6. *Avem nevoie să avem prieteni? Tu ești un bun prieten?*

**SCRISOARE DE INTENȚIE**

Dragi părinți,

Vă anunțăm că în perioada \_\_\_\_\_ grupa noastră intenționează să desfășoare proiectul tematic \_\_\_\_\_ în care vom învăța despre:

*Microbi și viruși*

*Apa și săpunul (igiena mâinilor)*

*Cum avem grijă de cei de lângă noi (strănutul, tușitul în public, distanțarea fizică)*

*Grija față de obiectele din jurul meu (dezinfectarea obiectelor)*

În acest sens ne puteți sprijini cu materiale adecvate fiecărei teme studiate: cărți, reviste, jucării, atlase, enciclopedii, mulaje, statuete, colecții de obiecte etc. La finalul proiectului, materialele vor fi restituite cu mulțumirile noastre.

**Să nu uităm: măsurile post-pandemie trebuie respectate indiferent de vârstă!**

Vă mulțumim!  
educatoarele grupei

## SCRISOARE CĂTRE PĂRINȚI

Dragi părinți,

Luna septembrie vine cu marile emoții ale unui nou început de an școlar, iar pentru mulți copii înseamnă prima zi la grădiniță, așa că vă dorim *Bun Venit* în lumea copilăriei!

Știm că toată viața e un drum al cunoașterii, așadar ne dorim să vă asigurăm că la grădiniță, *împreună*, copiii vor fi întotdeauna ocrotiți și susținuți pentru buna lor dezvoltare.

Având în vedere pandemia cu care ne-am confruntat în ultimele luni, sunt necesare câteva reguli pe care dorim să vi le aducem la cunoștință:

- Accesul persoanelor în grădiniță este limitat pentru a asigura distanțarea fizică și a fluidiza accesul în incintă.
- Copiii vor fi primiți individual de către persoana desemnată și preluați de părinte la ușa unității, evitându-se circulația în interior.
- Copiii cu boli infectocontagioase acute nu vor fi aduși la grădiniță.
- Temperatura copilului se va măsura de către părinți înainte de a pleca la creșă/grădiniță. În cazul în care prezintă simptome respiratorii sau febră (37,3°C sau mai mare), copilul nu va fi aduc la grădiniță.
- Transferul de obiecte sau echipamente între casă și unitate trebuie limitat la ceea ce este strict necesar: haine de schimb și încălțăminte suplimentară.
- Copiii nu trebuie să aducă de acasă jucării sau alte obiecte care nu sunt necesare.

Liniștea noastră și a dumneavoastră va fi asigurată dacă aceste măsuri generale, de igienă și comportament la intrarea în grădiniță vor fi respectate și monitorizate.

Pentru a cunoaște în detaliu procesul de parcurs de către dumneavoastră, de copii și de noi, în această perioadă, vă rugăm să consultați proceduri detaliate pe care le-am creat în acest sens și care reglementează activitatea din grădiniță pe perioada pandemiei, pe care le găsiți pe site-ul instituției noastre.

Vă mulțumim!

Conducerea și colectivul grădiniței

## BIBLIOGRAFIE:

- Fabian, Hilary, Dunlop, Aline – Wendy, (2007) *Informing transition in the early years – Research, Policy and Practice*, Open University Press
- Gould, Terry, (2012) *Transition in the Early Years – From Principle into Practice*, Featherstone
- *Starting Strong 2017, Transitions from Early Childhood Education and Care to Primary Education*, OECD <http://www.oecd.org/publications/starting-strong-v-9789264276253-en.htm>
- *Starting Strong 2017, Key OECD Indicators on Early Childhood Education and Care*, OECD <http://www.oecd.org/education/starting-strong-2017-9789264276116-en.htm>
- \* Vrânceanu, M., *Ghid pentru cadrele didactice de la grupele de creșă*, Chișinău, 2017.
- \* *Activități de învățare pentru copii foarte mici (de la naștere la 3 ani) – ghid pentru activități zilnice*, Betty Squibb și Sally J. Deitz, ilustrații de Jean Iker, editor: Carolyn Rutsch, Unicef.